

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

ЗВІТ

з виробничої асистентської та науково-дослідної практики

Період проходження 26.04.2021 – 04.06.2021

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма «Педагогіка
вищої школи»
денної форми навчання
Сороки Нелі Геннадіївни

Керівник практики від кафедри
кандидат педагогічних наук, доцент
Сипченко Ольга Миколаївна

Слов'янськ, 2021

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра педагогіки вищої школи

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Викладач-методист кафедри ПВШ

« » _____ 2021р.

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН РОБОТИ
виробничої асистентської та науково-дослідної практики

Період проходження 26.04.2021 – 04.06.2021

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма «Педагогіка
вищої школи»
денної форми навчання
Сороки Нелі Геннадіївни

Керівник практики від кафедри
кандидат педагогічних наук, доцент
Сипченко Ольга Миколаївна

Розділ	Зміст роботи	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	2	3	4
I. Навчально-методична робота	1. Знайомство з методичною документацією та основними напрямками навчально-методичної, наукової і виховної діяльності кафедри ПВШ.	1 тиждень	виконано
	2. Знайомство зі змістом навчальних планів і робочих навчальних програм дисциплін, за якими проходить виробнича асистентська практика.	1 тиждень	виконано
	3. Розроблення планів занять, дидактичних і методичних матеріалів відповідно до вимог робочих навчальних програм дисциплін, за якими буде поводитись освітня діяльність.	1 тиждень	виконано
	4. Консультації у провідних викладачів кафедри та керівника практики щодо змістовного наповнення опорних конспектів лекційних і практичних занять.	1 тиждень	виконано
	5. Затвердження конспектів занять, дидактичних і методичних матеріалів у керівника практики.	1 тиждень	виконано
	6. Підготовка до занять.	протягом 35-40 тижд.	виконано
	7. Відвідування лекцій провідних викладачів кафедри та їх аналіз.	протягом 35-40 тижд	виконано
	8. Відвідування семінарсько-практичних занять провідних викладачів кафедри та їх аналіз.	протягом 35-40 тижд	виконано
	9. Підготовка та проведення лекції на тему: «Особливості формування іміджу фахівця в сучасних умовах»; «Загальні основи педагогіки вищої школи».	протягом 35-40 тижд	виконано
	10. Підготовка та проведення практичного заняття на тему: «Педагогічний імідж та етика у суб'єкт-суб'єктній взаємодії»; «Зміст освіти у вищій школі».	протягом 35-40 тижд	виконано
	11. Відвідування й аналіз лекцій і практичних занять, що проводять магістри-практиканти ПВШ.	протягом 35-40 тижд	виконано
II. Позааудиторна виховна робота	1. Ознайомлення з планом виховної роботи куратора академічної груп.	1 тиждень	виконано
	2. Складання плану виховної роботи куратора академічної групи.	1 тиждень	виконано
	3. Підготовка до виховної роботи в академічній групі.	протягом 35-40 тижд	виконано
	4. Проведення позааудиторної роботи та виховних заходів зі здобувачами академічних груп.	протягом 35-40 тижд	виконано
	5. Обговорення з керівником проведеної виховної роботи, самоаналіз.	протягом 35-40 тижд	виконано
	6. Участь у кафедральних та факультетських виховних заходах	протягом 35-40 тижд	виконано

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет гуманітарної та економічної освіти

Кафедра педагогіки вищої школи

ЩОДЕННИК

виробничої асистентської та науково-дослідної практики

Період проходження 26.04.2021 – 04.06.2021

здобувача другого (магістерського) рівня
вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійна програма «Педагогіка
вищої школи»
денної форми навчання
Сороки Нелі Геннадіївни

Керівник практики від кафедри
кандидат педагогічних наук, доцент
Сипченко Ольга Миколаївна

Слов'янськ, 2021

Місце проходження практики: м. Слов'янськ, вул. Г. Батюка 19, ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Омельченко Світлана Олександрівна, ректор, доктор педагогічних наук, професор.

Набока Ольга Георгіївна, перший проректор, доктор педагогічних наук, професор.

Швидкий Сергій Миколайович, проректор з науково-педагогічної роботи, кандидат історичних наук, доцент.

Чайченко Станіслав Олегович, проректор з науково-педагогічної роботи, доктор фізико-математичних наук, професор.

Іванчук Володимир Володимирович, проректор з науково-педагогічної роботи і соціально-економічного розвитку, кандидат філософських наук.

Зразок оформлення щоденника

Дата	Зміст роботи (із записом власних вражень, думок, поглядів, побажань)	Примітка
26-30. 04.2021	<p>Знайомство з методичною документацією та основними напрямками навчально-методичної, наукової і виховної діяльності кафедри ПВШ.</p> <p>Знайомство зі змістом навчальних планів і робочих навчальних програм дисциплін (Професійний імідж викладача ВШ; Педагогіка вищої школи)</p> <p>Розроблення планів занять, дидактичних і методичних матеріалів відповідно до вимог робочих навчальних програм дисциплін (Професійний імідж викладача ВШ; Педагогіка вищої школи) та затверджено в керівника практики доц. Сипченко О.М.</p> <p>Ознайомлення з планом виховної роботи куратора академічної груп.</p> <p>Ознайомлення з планом наукової роботи кафедри ПВШ.</p>	
03-07. 05.2021	<p>Складання плану виховної роботи куратора академічної групи.</p> <p>Відвідано засідання кафедри ПВШ, де обговорюються новини та наукові проблеми.</p> <p>Ознайомлення з планом роботи, протоколами засідань наукових гуртків (проблемних груп).</p> <p>Психологічний аналіз спільної діяльності, групових процесів, соціально-психологічних явищ.</p> <p>Підбір психодіагностичних методів і методик, спрямованих на психолого-педагогічне вивчення групи.</p> <p>Відвідано кураторську годину доц. Ішутіна О.Є., тема: „Моя громадянська позиція”</p> <p>Ознайомився із планом роботи наукового</p>	Форма проведення: дискусія. Мета: прищеплення

	гуртка, ст. викладача кафедри ПВШ Коркішко А.В. „Імідж сучасного педагога – формула успіху”	поваги до прав і свобод людини та громадянина.
10-14. 05.2021	<p>Розпочато підготовку доповіді на тему «Особливості формування професійного іміджу майбутнього викладача-андрагога». для науково-практичної конференції.</p> <p>Відвідано лекційне заняття з дисципліни „Професійний імідж фахівця в галузі освіти” доц.Коркішко О.Г.</p> <p>Відвідано практичне заняття з дисципліни „Професійний імідж педагога-андрагога” доц.Фатальчука С.Д.</p> <p>Відвідано засідання гуртка</p> <p>Взято участь у підготовці та проведенні засідання гуртка (Тема: Поняття вербальних комунікацій: основні характеристики та типологія. Публічні виступи як комунікація. Загальні правила для розвитку необхідних якостей імідж-особистості (інтелекту, цілеспрямованості, гнучкості, енергійності, конкурентоспроможності, впевненості).</p>	<p>Визначено тему доповіді, складено план, зроблено аналіз наукової психолого-педагогічної літератури. зроблено конспект</p> <p>зроблено конспект</p> <p>Підготовлено ділову гру «Лабораторія невирішених проблем»: бліц-презентація «Я - педагог»</p>
17-21. 05.2021	<p>Проведено кураторську годину „Високий професіоналізм – вимога часу”</p> <p>Відвідано лекційне та практичне заняття з дисципліни „Академічна доброчесність університетської спільноти” доц. Гарань Н.С..</p> <p>Відвідано лекційне та практичне заняття з дисципліни „Педагогіка вищої школи” доц.Сипченко О.М.</p> <p>Проведено лекційне та практичне заняття з дисципліни „Професійний імідж викладача ВШ”.</p>	<p>Ф-т ПТПО маг.1 курс зроблено конспект</p> <p>зроблено конспект</p> <p>Ф-т ПТПО маг.1 курс</p>
24-28. 05.2021	<p>Відвідано лекційне та практичне заняття з дисципліни „Тренінгова діяльність у ЗВО” доц.Топольник Я.В.</p> <p>Відвідано лекційні заняття в проф. Панасенко Е.А.</p> <p>Проведено кураторську годину „Здоровий спосіб життя – запорука успішного майбутнього”</p> <p>Проведено лекційне та практичне заняття з дисципліни „Педагогіка вищої школи”.</p> <p>Відвідано консультацію у проф.Саяпіної С.А., проф.Панасенко Е.А. щодо проведення лекційних та практичних занять.</p>	<p>зроблено конспект</p> <p>зроблено конспект</p> <p>Форма проведення: круглий стіл Ф-т ПТПО маг.1 курс обговорено літературу, конспекти занять</p>
31-04. 06.2021	<p>Взято участь у підготовці та проведенні засідання гуртка Тема: „Типи мовної поведінки спеціаліста. Корекція голосу. Переконаливість. Принципи навіювання в публічних виступах. Підготовка публічного виступу. Типи промов. Оцінка публічного виступу”.</p> <p>Підготовлено доповідь і взято участь у науковій конференції ДВНЗ „ДДПУ”.</p>	<p>Мета: складання реальної моделі іміджу педагога</p>

	<p>Підготовлено та подано до друку тези доповіді для науково-практичної конференції «Особливості формування професійного іміджу майбутнього викладача-андрагога».</p> <p>Підготовлено документацію щодо асистентської практики.</p> <p>Складено звіт про проходження асистентської практики.</p>	
--	--	--

Пари

1	8.30
2	10.00
3	11.40
4	13.10
5	14.40
6	16.10

Розклад занять академічної групи

Магістри I курсу

Факультету початкової, технологічної та професійної освіти

Відділення англійська мова, хореографія

Денна форми навчання

	Понеділок	Вівторок	Середа	Четвер	П'ятниця	Субота
1			Професійний імідж викладача вищої школи (36 – 38) пр. доц. Коркішко О.Г.	Педагогіка вищої школи (37 – 39) пр. доц. Коркішко О.Г.	Педагогіка вищої школи (33 – 36) л. доц. Коркішко О.Г.	
2			Професійний імідж викладача вищої школи (36 – 39) пр. доц. Коркішко О.Г.	Педагогіка вищої школи (37 – 39) пр. доц. Коркішко О.Г.	Педагогіка вищої школи (33 – 36) л. доц. Коркішко О.Г.	
3	Професійний імідж викладача вищої школи (33 – 36) л. доц. Коркішко О.Г.					
4	Професійний імідж викладача вищої школи (33 – 36) л. доц. Коркішко О.Г.					

5						
6						

Перелік навчальних предметів

№	Дисципліна	Семестр	Кількість годин	
			загальна	на тиждень
	Професійний імідж викладача ВШ	2	30	2
	Педагогіка вищої школи	2	30	2

Кадрове забезпечення викладання дисциплін

№	Назва дисципліни	ПІБ викладача	Освіта	Фах	Стаж
	Професійний імідж викладача ВШ	Коркішко О.Г.	Вища	магістр ПВШ, кандидат педагогічних наук	25
	Педагогіка вищої школи	Коркішко О.Г.	Вища	магістр ПВШ, кандидат педагогічних наук	25

Список академічної групи

Пор №	Прізвище, ім'я по батькові	Доручення	Інтереси, хобі	Успішність	Сімейний стан
1.	Болдирева Катерина Олександрівна	Староста	Займається вокалом	75-100	Одружена
2.	Гуржий Надія Володимирівна		Волонтер	75-100	Одружена
3.	Дорош Яна Миколаївна		Займається вокалом	75-100	не одружена
4.	Іванова Аріна Михайлівна		Займається танцями	75-100	не одружена
5.	Максименко Євгенія Дмитрівна		Спортивна гімнастика	75-100	не одружена
6.	Мостицька Ірина Геннадіївна		Волонтер	75-100	не одружена
7.	Черномор Дар'я Олексіївна	заст. старости	Займається вокалом	75-100	Одружена

8.	Автаєва Анастасія Анатоліївна		Займається танцями та вокалом	75-100	не одружена
9.	Борисова Катерина Максимівна		Займається танцями	75-100	Одружена
10.	Жадан Вікторія Сергіївна		Займається танцями	75-100	не одружена
11.	Меньшикова Любов Олександрівна		Займається танцями	75-100	не одружена
12.	Непокритий Павло Володимирович		Займається танцями, риболовля	75-100	не одружений
13.	Руда Тетяна Олександрівна		Займається танцями	75-100	не одружена
14.	Стеценко Ніна Олександрівна		Займається танцями	75-100	Одружена
15.	Чередниченко Галина Олександрівна		Займається танцями	75-100	не одружена

Конспект лекційного заняття

Тема: Особливості формування іміджу фахівця в сучасних умовах

Мета вивчення: формування уявлень про сутність феномена «імідж» у контексті сучасних зарубіжних і вітчизняних досліджень.

План:

1. Сутність феномена «імідж» у контексті зарубіжних досліджень ХХ-ХХІ ст.
2. Імідж як об'єкт сучасного наукового дослідження вітчизняних учених.
3. Сучасні концептуальні підходи до формування іміджу в системі гуманітарних наук.

Література

1. Алфімов В.М., Бондаренко В.І., Фатальчук С.Д. Формування професійного іміджу вчителя трудового навчання і технологій: навчально-методичний посібник. *Рекомендовано до друку вченою радою Донбаського державного педагогічного університету (протокол №4 від 28.11.2019 р.)*. Слов'янськ: Видавець Маторін Б.І., 2019. 199с.

2. Коркішко А.В. Специфіка професійного іміджу майбутнього педагога як предмет наукових досліджень. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2017. Вип.1(76). С. 103-111

3. Лугова В.М. Формування професійного іміджу викладача в закладах вищої освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика : електронне наукове фахове видання. Сер. Педагогіка*. 2019. Т. 6, № 11. URL :<https://amtp.org.ua/index.php/journal/issue/view/14>.

4. Митцева О.С. Професійний імідж фахівця: суть, функції, структура. *Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія»*. Харків, 2018. Вип. 59 С. 191-200

5. Федірчик Т., Нікула Н. Система формування професійно-педагогічного іміджу майбутніх викладачів вищої школи. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2018, №10 (84). С 226–237.

Ключові поняття: імідж, зарубіжні дослідження, вітчизняні вчені, концептуальні підходи, гуманітарні науки

Основний зміст

До проблеми сутності іміджу в сучасному його розумінні, а ще більше до його практичного втілення, почали звертатися порівняно недавно: на Заході – із 60-их рр. ХХ століття, у постсоціалістичних державах – із початку 90-их рр.

Відомо, що провідними фахівцями вважаються американські дослідники Дж.Наполітан, Мет Різ, Тоні Шварц, Річард Верслін, Девід Герген, Дік Моріс; французький учений Жак Сегела; англійський – Гордон Ріс; німецький дослідник Герд Бехер.

Цікавими є праці П.Берда, С.Блека, Л.Брауна, Г.Брума, Ф.Буарі, Д.Б'юкенена, Т.Грінберга, С.Катліпа, Е.Кемпбелла, А.Ковлера, П.Лазарсфелда, А.Сентера, які розглядали й аналізували роль іміджу фахівця.

У сучасній науці можна виокремити такі основні підходи до визначення поняття іміджу фахівця: онтологічний, антропологічний, ціннісний та етичний.

Представники онтологічного підходу (С.Голдмен, В.Бебик, Л.Невзлін) вважають: імідж далеко не завжди повністю й адекватно відображає реальний об'єкт; він обов'язково повинен містити ознаки, за якими певний об'єкт ідентифікується і, відповідно, виокремлюється серед подібних; він володіє значною стійкістю та силою інерції; зрештою, імідж активно добудовується самими реципієнтами відповідно до їх власних психологічних особливостей.

Представники антропологічного підходу (Дж.Скотт, П.Бірд, Е.Семпсон, Л.Браун та ін.) імідж співвідносять із різними персоніфікованими категоріями, наприклад, із такими, як: „самопрезентація”, „самопред'явлення”, „управління враженням” тощо. Тут акцентовано увагу на рольовому характері іміджу, який виявляється, як публічне „Я” людини, як своєрідна маска, що застосовується для отримання привабливого вигляду в очах інших людей. Роль іміджмейкерів, які працюють над створенням особистісного образу, зводиться лише до опрацювання зовнішнього вигляду замовника, його тренінгу вербальної та невербальної поведінки.

Представники ціннісного підходу (Б.Брюс, Ж.Сегела та ін.) акцентують увагу на штучному характері феномену. Практично не враховується те, що імідж – інтегрований феномен, який створює цілісний соціальний образ об'єкта. У межах цього підходу акцентовано увагу на символічній сутності іміджу. Так, Ю.Сурмін вважав, що імідж – це „певний символічний образ сприйняття якогось явища, об'єкта та людини”, його формування „складає основний зміст персоналізації особистості”.

Щодо етичного підходу, то його представники переконані, що іміджу особистості притаманна певна моральна спрямованість, тому він розглядається як, свого роду, „друга натура”, з якою індивід оцінює себе і яка за умови регулярного вияву стає його справжньою сутністю. Проте в теоретичному аспекті складність полягає ще й у тому, що сутність іміджу подано дещо розмито на тлі різноманітних дисциплінарних наукових досліджень (філософські праці Аристотеля, Платона, Н. Макіавеллі, психологічні – З.Фрейда, К.-Г.Юнга; соціологічні – І.Бекешкіної, Є.Головахи, Н.Паніної).

Вивчення наукової літератури свідчить про те, що досить популярне й широко використовуване в різних зарубіжних виданнях поняття „імідж” у вітчизняних джерелах інформації почало вживатися лише з початку 80-их років минулого століття. При цьому воно достатньо рідко й без чіткого визначення своєї сутності первісно використовувалося лише в працях з економічної, політичної й управлінської тематики. Саме з межами цього інформаційного простору пов'язаний перший етап дослідження специфіки та формування уявлень про феномен „імідж” у вітчизняному лексиконі, поява якого в ньому правомірно розглядається не як випадкове, а як закономірне явище.

Первісно поняття „імідж” у межах вітчизняного менталітету суспільної свідомості переважно розумілось у значенні його зовнішнього вияву – одягу, зовнішності, манери говорити. У такій інтерпретації, тобто на рівні його зовнішніх атрибутів, сутність цього поняття потрактовувалася досить поверхово. Воно, не маючи більш чіткого визначення та доказів функціонального призначення, часто підлягало різкій критиці в плані некритичного запозичення з англomовних джерел, що свідчило про необхідність більш ретельного наукового опрацювання.

В.Шепель дійшов висновку, що імідж – це збірне поняття. Це образ, як та форма життєвияву людини, завдяки якій „на люди” виставляються його найбільш сильнодіючі особистісно-ділові характеристики. Серед останніх щодо іміджу керівника нового типу автор виокремив такі:

- комунікабельність (здатність легко сходитися з людьми), емпатійність (здатність до співпереживання), рефлексивність (здатність зрозуміти іншу людину), красномовність (здатність упливати словом);
- моральні цінності, психічне здоров'я, уміння долати конфлікти, уміння спілкуватися;
- життєвий і професійний досвід особистості (включаючи інтуїцію в ситуації спілкування).

Спираючись на традиційне визначення іміджу як „самопрезентації конструювання людиною свого образу для інших”, Н.Амелін у такий спосіб пояснив актуальність питань, пов'язаних з іміджем: „Час великого бізнесу, політизації всіх боків життя породило й нові вимоги: жити на виду, виставляти себе напоказ. Усі ми зараз перебуваємо в ринкових відносинах. Щоб збути себе з рук, мені потрібно продати гарне враження про себе. Але незалежно від нашого бажання всі ми виражаємо як символ ту соціальну групу, до якої належимо... Якщо ви хочете підвищити свій ранг у соціальній ієрархії, вам необхідно багато чого в собі змінити, працювати над власним іміджем, керуючись рекомендаціями спеціаліста”.

Як стверджував Н. Юсефович, створення іміджу спеціаліста зумовлено як відносинами з підлеглими й колегами, так і його особистісним потенціалом. Причому в іміджі керівника кожний із його елементів відіграє особливу роль, що виявляється в різноманітних ситуаціях:

- це зовнішній вигляд керівника (стиль одягу, зачіски, яким надається перевага) і манера його поведінки й спілкування (упевненість, посмішка, гордість тощо);
- імідж виявляється в характері ділових відносин, у традиціях та організаційній культурі;
- він відображає й спосіб власної життєдіяльності керівника, її філософію.

Говорячи про те, що позитивний ефект від індивідуального іміджу ділової людини поширюється й на уявлення про всю організацію, Е. Уткін зазначив, що вдало створений і поданий імідж одного створює надійну основу іміджу всієї цілісності. Під іміджем ділової людини автор розумів як зовнішній вигляд, уміння поводитися з людьми в діловій та неформальній

обстановці, оформлення кабінету, службових паперів, так – і це головним чином – діловий стиль роботи, ступінь організованості, від чого багато в чому залежить успіх у бізнесі. Проте, у цьому зв'язку він також підкреслював, що імідж організації – це не лише імідж керівника. Із цього приводу він зауважив, що: „Особливе значення в менеджменті має імідж фірми, її „обличчя”. Успіх значно визначається місцем компанії в діловому світі, її фірмовим стилем, тим, як ви зможете її подати. Для формування „образу” фірми необхідно багато й постійно працювати”.

Імідж завжди пов'язується з процесом сприйняття явищ чи людей скрізь соціально-психологічну призму зору, одним із результатів якого є цілеспрямовано сформований образ, уявлення: з одного боку, цей образ повинен задовольняти потреби сприйняття соціального оточення, їх очікування; з іншого – цей образ конструюється самою особистістю, виходячи з її потреб, спрямованих на благо її самовдосконалення та досягнення все більшого успіху в обраній справі.

Характерно й те, що соціокультурне значення поняття „імідж” деякими авторами в цілому пов'язується з досягненнями особистістю високого рівня загальної та професійної культури. А оскільки, як зауважив Ф. Кузін, нещодавно більшості керівників, починаючи з вищої до початкової ланок управління підприємствами, організаціями, відомствами, був притаманний „низький рівень управлінської культури”, то за такого стану справ поняття „імідж”, яке, на його думку, включає у свій зміст і необхідність безперервного самовдосконалення, не могло широко увійти у практику використання його керівниками різних рангів. Однією з причин цього автор вважав перекручене розуміння керівниками акту самопрезентації як важливої складової їх іміджу.

Розглядаючи імідж як сформований у масовій свідомості образ когось, що має емоційне забарвлення та характер стереотипу, деякі автори (Л.Аверченко, Р.Залесов, Р.Мокшанцев, В.Ніколаєнко, М.Удальцова) єдині в думці, що „створення професійного іміджу не самоціль для ділової людини, лідера. Проте, володіння ним складає достатньо суттєву його особистісну й професійну характеристику, має глибокий практичний зміст”. Унаслідок цього, науковці розглядають турботу про власний імідж як спробу залишити позитивний слід у свідомості інших людей на підставі найкращої самопрезентації своєї особистості. Не випадково тому вони, крім різних аспектів самостворення та поваги особистості до себе як провідних показників її позитивного іміджу, практичний сенс останнього вбачають у його глибокій мотиваційній компоненті, яка виявляється через функцію особистого прикладу та взірця для наслідування іншими людьми.

Зазначаючи, що процес створення іміджу потребує певного часу і є достатньо тривалим, В. Бебік виокремив декілька підходів, які визначають його сутність: антропологічний, що передбачає врахування набору конкретних якостей та зовнішніх рис, властивих певній людині; антологічний, який визначається образом особистості, що вже раніше був сформований у масовій свідомості; ціннісний, що передбачає опір на еталон

особистості, яка асоціюється з певним набором її якостей і властивостей; етичний, який спирається на образ морально розвиненої особистості.

Крім того, говорячи про співвідношення іміджу ідеального, який складається в галузі масової свідомості з урахуванням базових цінностей та специфічних ментальних особливостей, і реального, заснованого на наявних якостях і потенційних можливостей особистості, В. Бебік рекомендував під час формування позитивного іміджу дотримуватися низки принципів. Серед них він виокремив такі: подавати особистість ділової людини кращою, ніж вона є насправді; максимально приховувати чи не демонструвати, якщо цього неможливо уникнути, наявні негативні якості й риси особистості; створювати такі умови, щоб клієнти самостійно домальовували уявні ними позитивні риси, яких ділова людина не має взагалі, або вони виражені не явно; особливо піклуватися про візуальний імідж (одяг, зачіска, посмішка, жести, пози, манера поведінки) й аудіоімідж (мовлення, інтонація, тембр, темп мовлення), бо люди здебільшого сприймають ділову людину в ракурсі „подобається – не подобається”.

У кінці ХХ ст. – початку ХХІ ст. у сучасній гуманітарній науці в низці філософських, соціологічних, психологічних теорій склалися власні концептуальні підходи до вивчення феномену „імідж” і його формування.

Завдяки працям доктора філософії В.Шепеля, який запропонував системне вивчення іміджу, у 90-ті роки ХХ століття почалося обґрунтування іміджології, як самостійної науково-прикладної галузі знання.

Концептуальні підходи до вивчення іміджу в лінгвістиці.

Одна з перших спроб дати визначення іміджу в лінгвістиці була зроблена доктором філології Е.Кубряковою. У праці „До визначення поняття імідж” вона розуміє поняття імідж як знак, який можна трактувати як сукупність яскравих, характерних, концентрованих знаків, символів, уявлень, закріплених у ментальній структурі свідомості.

Концептуальні підходи до вивчення іміджу у філософії.

Концептуальні підходи до вивчення іміджу у філософії сьогодні формуються переважно в контексті соціально-філософського (Н.Григор’єва, І.Черемушнікова), філософсько-культурологічного (Е.Калюжна, Т.Бистрова, Е.Кужевська), філософсько-антропологічного аналізу (У.Некрасова), а також постановки проблеми ідентичності, свободи й відповідальності (Г.Тульчінський та ін.).

Визначення іміджу, наявні у філософії, можна звести до трьох груп, де імідж розуміється як модель, інструмент пізнання, як форма соціального управління і як образ.

У філософсько-культурологічних дослідженнях як значущі виділяють функції іміджу: аксіологічну, яка орієнтує на індивідуальні та професійні цінності; когнітивну, світоглядну, екзистенційну тощо.

Концептуальні підходи до вивчення іміджу в економіці.

Орієнтовані на практичну сферу дослідження сучасних економістів присвячені переважно проблемам моніторингу та оцінки економічного іміджу, управління економічними характеристиками, процесами за

допомогою іміджу та практиці формування як економічного, так і професійного іміджу (Н.Кротова, Е.Клеппер, А.Романов, А.Ходирев, Е.Чіркова та ін.).

У межах економічної науки імідж розглядається як результат правильно обраної моделі поведінки, частина інтелектуального, духовно-морального капіталу, підвищує ефективність як економічної діяльності, так і професійної. Як нематеріальний, символічний капітал, імідж є засобом досягнення конкурентної переваги.

Економісти, фахівці в галузі зв'язків із громадськістю, менеджменту як основні виділяють такі характеристики іміджу: прагматичність (Г.Почепцов, В.Маркін та ін.), емоційна забарвленість (Е.Блажнов), пластичність, спрямованість, змістовність (А.Романов, А.Ходирева), адекватність, оригінальність (І.Гуменна, Л.Стровський), синтетичність, схематичність, спрощеність (В.Музикант).

У сучасній економічній науці є значна кількість визначень поняття імідж:

- у галузі комунікаційного менеджменту імідж трактується як відносно стійке уявлення про будь який об'єкт;
- у галузі стратегічного менеджменту досліджуваний феномен практично ототожнюється з такими поняттями, як образ, репутація, думка;
- чітка межа між цими характеристиками й поняттям іміджу проводиться в наукових працях у галузі репутаційного менеджменту (О.Данільян і Н.Панов, І.Харламов, Ф.Шарков та ін.), де імідж визначається як сукупність властивостей, а репутація як стійка думка, заснована на системі цінностей.

Концептуальні підходи до вивчення іміджу в соціології.

Соціологічна наука, передусім, вивчає збірний імідж соціальних, професійних груп, інститутів. Сучасні дослідження іміджу здійснюються в контексті теоретичних розробок (Є.Брянцева, Д.Гавра та ін.); вивчення соціально-управлінського потенціалу іміджу (І.Федоров, Т.Климова); теорії соціальних статусів і ролей (М.Буланова, О.Козлова, В.Левічева та ін.); соціально-культурної ідентичності (Л.Бизов та ін.); технології соціального управління (А.Мілевич).

У межах соціології, так само як в інших науках, немає однозначного загальноприйнятого визначення поняття імідж. Імідж визначається:

- як думка, як оцінне судження, яке спирається на процес соціального оцінювання;
- як соціальний портрет, сукупність властивостей, приписуваних об'єкту рекламою, пропагандою, модою, забобонами, традицією з метою викликати певні реакції щодо нього;
- як складова певної соціальної ролі, тобто як сукупність уявлень, що сформувалися в громадській думці про те, як повинна вести себе людина відповідно до свого статусу.

Серед основних характеристик іміджу соціологи виділяють динамічність, мінливість, гнучкість, ситуативність іміджу.

Із позицій соціологічної науки, основними визнаються такі функції іміджу: соціальна оцінка, регулятивна, соціальна самоідентифікація.

Концептуальні підходи до вивчення іміджу в психології.

У психології та соціальній психології розробляються теоретичні основи вивчення іміджу як соціально психологічного феномену (А.Пансюк, Є.Петрова, Е.Перелигіна).

Значну роль у практиці формування іміджу відіграють розроблені та апробовані соціально-психологічні моделі, методики, технології формування іміджу (В.Горчакова, А.Панасюк). У працях психологів пропонується наукове обґрунтування окремих характеристик іміджу, серед яких як найбільш значущі виділяються цілісність, інтегральність, системність, інформативність, динамічність, активність (А.Семенов і О.Маслова), символічність, функціональність, обумовленість характером діяльності, суб'єктність (Е.Перелигіна).

У психології та соціальній психології імідж трактується: як символічний образ суб'єкта, створюваного в процесі суб'єкт-суб'єктної взаємодії, як оцінне судження, як образ-уявлення, що склалося у свідомості реципієнта, в якому, у складній взаємодії з'єднуються зовнішні та внутрішні характеристики об'єкта.

Найбільш повно психологічна концепція іміджу викладена в праці доктора психології Е.Перелигіної („Психологія іміджу”), де в контексті соціальної психології розглядаються основні теоретичні проблеми, пов'язані з іміджем як персональним, так і корпоративним, особливостями його створення. Особливу увагу приділено проблемам індивідуального іміджу (іміджу персони) і мотивації до діяльності щодо його створення.

Зокрема, Е.Перелигіна виділила два види мотивації до діяльності щодо формування іміджу: внутрішню й зовнішню. Залежно від мотивації, формування іміджу може бути орієнтоване на самовідчуття й на сприйняття.

У межах психології виділено дві групи психологічних функцій іміджу: внутрішні, орієнтовані на самовідчуття, самооцінку; зовнішні, орієнтовані на сприйняття оточуючими й пов'язані з інформуванням, поданням і зовнішнім впливом.

Концептуальні підходи до вивчення іміджу в педагогіці.

У межах педагогіки наразі вивчаються проблеми іміджу:

- освітніх установ (В.Волкова, А.Петрова, М.Піскунов та ін.);
- спеціаліста й майбутнього фахівця, зокрема й майбутнього педагога (Т.Кулакова, С.Маскалянова, Н.Тарасенко, В.Черепанова, І.Чертикова);
- майбутнього перекладача (Ю.Матюшина);
- майбутнього тренера (Т.Бушуєва);
- майбутнього менеджера туризму (Н.Петрова).

Більшістю дослідників імідж визначається: як цілеспрямовано сформований інтегральний, емоційно забарвлений образ; як стереотип, формальна система ролей, яку суб'єкт відіграє у своєму житті.

Педагогічний потенціал іміджу може бути визначений у межах наявних філософських, соціологічних і психологічних концепцій через його функції:

- аксіологічні (імідж як цінність);
- гносеологічні (імідж як спосіб пізнання людиною самого себе й інших людей);
- естетичні (як спосіб творчого, мистецького пізнання себе й світу).

Серед найважливіших необхідно виділити педагогічні функції іміджу, які реалізуються в демонстрації ціннісних моделей поведінки, як привабливих зразків для наслідування.

У педагогічному аспекті серед найважливіших є функції: педагогічного та естетичного впливу, самовираження, перетворювальна, інформаційно-розвивальна.

У професійному аспекті серед найважливіших функцій є: номинативна, професійна оцінка, демонстрація компетентності (соціально-психологічної, комунікативної, професійної).

Імідж також виконує функції професійного тренінгу, професійного контролю, професійної ідентифікації, адаптації, професійного самовираження. Ці функції дозволяють людині пристосовувати самого себе до системи професійних відносин, здійснювати ефективне професійне спілкування та вплив, максимально розкривати свій професійний потенціал, завойовувати авторитет, посилювати професійну (адміністративну, лідерську) позиції, підвищувати конкурентоспроможність.

Питання для самостійної роботи:

1. Сутність і феномен «іміджу» в зарубіжній літературі.
2. Основні підходи дослідження природи іміджу у вітчизняній літературі.
3. Імідж у філософській, соціологічній та психолого-педагогічній літературі.
4. Сутнісні особливості іміджу як соціального та психолого-педагогічного феномену.

Конспект практичного заняття

Тема заняття: Педагогічний імідж та етика у суб'єкт-суб'єктній взаємодії

Мета вивчення: формування навичок ефективної й успішної поведінки в формальних і неформальних ситуаціях ділового спілкування і взаємодії; освоєння практичних навичок демонстрації ефективних моделей ділової поведінки; формування навичок правильної поведінки в ситуації ділового спілкування, управління емоціями й адекватним реагуванням у ситуаціях ділового спілкування.

Обсяг навчального часу: 2 год.

План заняття:

1. Сучасний діловий етикет: культура, основні принципи та особливості.
2. Персональний імідж сучасного педагога в корпоративній культурі освітнього закладу.
3. Корпоративна культура вишу.
4. Компетентність, професіоналізм та толерантність як важливі складові іміджу викладача.

Література

1. Зусін В.Я. Етика і етикет ділового спілкування: *навчальний посібник 4-е вид., перероб. та доп.* Маріуполь : ПДТУ, 2019. 206 с. URL : <http://umm.pstu.edu/handle/123456789/18013>
2. Хавкіна Л.М. Іміджелогія: навчально-методичний посібник. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 64 с.
3. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Зобразити схематично абстрактну модель професійного іміджу ідеального педагога.
2. Визначити роль і місце етичного розвитку педагога у формуванні його професіоналізму.

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Сутність і функції професійної етики педагога.
2. Етичний розвиток педагога як основа професійної компетентності.
3. Особливості поведінки педагога в професійних взаєминах.
4. Типові помилки етико-педагогічної поведінки педагога.
5. Етичні засади педагогічної взаємодії педагога зі студентами.

Аналіз лекційного заняття

У відповідності з розкладом _____.202__ р. проведено лекцію з предмету
Професійний імідж викладача ВШ

Тема: Особливості формування іміджу фахівця в сучасних умовах

Сорока Неля Геннадіївна

Спеціальність 013 Початкова освіта Курс I

Група англ. мова / хореографія Кількість осіб 15 Присутні 15

Метою відвідування заняття було оцінити проведення лекції майбутнім магістром, зробити певні висновки щодо правильності методики її проведення, виявити знання студентом методів і прийомів викладання та скласти аналіз.

Пара проводиться у лекційній аудиторії. Гігієнічні умови забезпечені: освітлювальний, повітряний, тепловий режим у нормі.

Наявний зміст у зошитах студентів відповідає темі лекції, записані основні положення, є пояснення.

Усі факти, які повідомлялися студентам – достовірні та науково обґрунтовані. Викладення навчального матеріалу структурно організоване. Навчальний матеріал подається цікаво доступно та посилено.

Використано такі методи навчання як розповідь, пояснення, навчальна дискусія. У тематичному матеріалі викладено проблемність, актуальність даної теми. Контроль знань і вмінь студентів здійснювався досить ефективно. Студенти відповідали на поставлені викладачем питання.

Реалізація плану лекції «відмінно». Заняття розпочалося своєчасно.

Увесь запланований майбутнім магістром матеріал подано студентам. Володіння темою лекції та майстерність майбутнього викладача на досить високому рівні. Викладач проявив тактовне ставлення до студентів, жести і міміка відповідні.

Мова: майбутній викладач використовував тематичну термінологію, чітко вимовляв звуки, слова, фрази, швидкість мовлення середня, тому студенти легко її сприймають. Мова образна, різноманітна.

Стиль педагогічного керівництва – демократичний.

Студенти активні на парі. Проявили інтерес до теми заняття. Рівень самостійного мислення студентів високий. Вони чітко формують відповідь на поставлені запитання, активні, ставлять запитання.

Мета лекції є досягнутою, на це вказує активність студентів під час опитування в кінці пари. Майбутній магістр раціонально використав відведений для лекції час.

Бажано на майбутнє підтримувати проведення заняття технічними та інтерактивними засобами навчання.

П.І.Б. рецензента _____

Дата _____

Підпис _____

Аналіз практичного заняття

У відповідності за розкладом _____ 202__ р. проведено практичне заняття з предмету Професійний імідж викладача ВШ
Тема: Педагогічний імідж та етика у суб'єкт-суб'єктній взаємодії
Сорока Неля Геннадіївна

Спеціальність 013 Початкова освіта Курс I

Група англ. мова / хореографія Кількість осіб 15 Присутні 15

Майбутній магістр чітко слідував наявному плану практичного заняття, відповідно до якого на початку було проведено актуалізацію знань щодо попередньо вивченого навчального матеріалу, наступним етапом проведення було відпрацювання та закріплення знань, що викладено на лекції з відповідної теми. На кінцевому етапі заняття проведено тестування за завданнями самостійної роботи.

На початку практичного заняття магістр повідомив тему та мету, а також характер завдань, що створило відповідну позитивну вмотивованість студентів на сприйняття та закріплення навчального матеріалу.

Варто зазначити, що зміст практичного заняття повністю відповідає заявленому в робочій програмі навчального курсу.

В якості форми проведення практичного заняття було обрано круглий стіл, що сприяло більш ефективному засвоєнню знань та закріпленню практичних навичок мовлення студентів.

В якості форми оцінки знань, умінь та навичок студентів було обрано усні запитання під час проведення практичного заняття, моделювання ситуації педагогічної розповіді (розробка програми психологічного настроювання на наступну діяльність) та виконання вправ на формування вмінь знімати м'язове напруження, контроль та регуляція дихання, що сприяло більш ефективному засвоєнню знань студентами на відповідних етапах проведення заняття.

Майбутнім магістром під час проведення практичного заняття було використано низку проблемних запитань, що сприяло активізації пізнавально-пошукової діяльності студентів.

Проведення заняття базувалося на виконаних студентами завданнях самостійної роботи, які було задано на відповідній лекції. Під час проведення заняття майбутній викладач давав завдання для самостійної роботи, після завершення виконання яких було проведено обговорення отриманих результатів.

Стиль викладення практичного заняття можна охарактеризувати як достатньо емоційно насичений, демократичний. Майбутній магістр вдало володів аудиторією, відчував настрій у групи, налаштованість на сприйняття навчального матеріалу. Дисципліна організована на достатньому рівні, майбутній магістр ефективно керував поведінкою студентів.

Практичне заняття було проведено достатньо ефективно. Протягом заняття студенти активно долучалися до обговорення навчального матеріалу. Під час проведення заняття було використано фонозаписи, що дозволило

студентам більш чітко зрозуміти та засвоїти навчальний матеріал, закріпити мовленнєві навички.

Бажано на майбутнє підтримувати проведення практичного заняття технічними та інтерактивними засобами навчання.

П.І.Б. рецензента _____

Дата _____

Підпис _____

Конспект лекційного заняття

Тема: Загальні основи педагогіки вищої школи

Мета вивчення: ознайомлення з теоретико-методологічними підходами щодо вивчення педагогіки вищої школи як науки, її предметом і основними категоріями, засвоєння закономірностей процесу навчання та виховання у закладі вищої освіти.

План:

1. Предмет педагогіки вищої школи. Основні функції та завдання педагогіки вищої школи.
2. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи.
3. Вища школа як педагогічна система.

Література:

1. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс]: підручник; КПШ ім. Ігоря Сікорського. 2-ге вид., переробл. і доповн. Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ: КПШ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.
2. Калашнікова Л. М., Жерновникова О.А. Педагогіка вищої школи у схемах і таблицях: навчальний посібник. Харків, 2016. 260 с.
3. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 120 с.
4. Шапран О.І., Новак О.М. Педагогіка вищої школи: навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.): Домбровська Я.М., 2018. 280 с.

Ключові поняття: об'єкт та предмет педагогіки, педагогіка вищої школи, педагогічна система; методологічні, суттєві категорії педагогіки вищої школи.

Основний зміст

Питання 1. Предмет педагогіки вищої школи

Педагогіка вищої школи є однією з галузей педагогіки, науки про виховання, навчання і освіти молоді та дорослих.

Педагогіка вищої школи – галузь педагогічної науки, яка вивчає педагогічні закономірності й засоби організації та здійснення освітнього процесу (самоосвіти), навчання, виховання (самовиховання), розвитку (саморозвитку) і наукову та професійної підготовки здобувачів (слухачів) як спеціалістів до певного виду діяльності й суспільного життя відповідно до вимог держави.

Предметом педагогіки вищої школи є: освітній процес та процес професійної підготовки спеціаліста, культурної еліти сучасного суспільства; вивчення закономірних зв'язків, які існують між розвитком, вихованням та навчанням у ЗВО; розробка на цій основі методологічних, теоретичних та методичних проблем становлення сучасного висококваліфікованого спеціаліста у будь-якій галузі матеріального чи духовного виробництва.

Предмет науки завжди конкретизується в її меті і завданнях.

Метою цієї науки є дослідження закономірностей розвитку, виховання і навчання здобувачів і розробка на цій основі шляхів удосконалення процесу підготовки кваліфікованого спеціаліста.

Завдання педагогіки вищої школи: аналіз соціально-історичних характеристик системи вищої освіти; аналіз змісту, форм і методів навчання, розвитку й виховання здобувачів у ЗВО; аналіз методів контролю і оцінки успішності студентів на основі системного підходу; розробка нових технологій навчання і виховання у ЗВО; розкриття педагогічних закономірностей формування студентів як майбутніх фахівців.

До завдань педагогіки вищої школи також входить: вивчення діалектичних взаємозв'язків об'єктивних і суб'єктивних, соціальних і природних факторів виховання та розвитку студентства, його потенційних і реальних можливостей; співвідношення цілей і засобів виховання та навчання; розробка теорії та методики виховання та навчання, які педагог-викладач має враховувати в своїй практичній діяльності, а також критеріїв її ефективності на основі закономірностей цих процесів.

Педагогіка вищої школи виконує такі функції: аналітичну (теоретичне вивчення, опис, аналіз педагогічних явищ і процесів, причинно-наслідкових зв'язків; аналіз, узагальнення та інтерпретація і оцінка педагогічного досвіду); прогностичну (забезпечення наукового обґрунтування цілей, планування педагогічного процесу, ефективного керівництва освітньою політикою); проєктивно-конструктивну (розробка нових технологій та втілення результатів досліджень).

Педагогіка вищої школи є наукою і мистецтвом.

Як наука педагогіка вищої школи має свій об'єкт, предмет, методи дослідження та перспективи розвитку. Вона розкриває: сутність виховання здобувачів, як педагогічного процесу; його закони і закономірності; умови, за яких ці закони повніше проявляються; умови і способи прогнозування педагогічного процесу; структуру і механізм взаємодії елементів педагогічної системи.

Як мистецтво педагогіка вищої школи вимагає творчого натхнення та захопленості цією наукою від кожного викладача.

Педагогіка вищої школи є теоретичною і прикладною наукою.

Як теоретична наука вона відображає причинно-наслідкові відношення і зв'язки у вихованні, навчанні і науковій підготовці майбутніх спеціалістів. Така теорія являє собою систему ідей, що слугують обґрунтуванням і керівництвом до дії. А також показує раціональні шляхи, спрямовує роботу вищої школи у бік бажаної мети, виявляє таку систему дій, яка найкращим чином задовольнила і відповідає поставленим цілям.

Як практична наука педагогіка вищої школи вказує на застосування теоретичних положень, шляхів реалізації законів і закономірностей, принципів у практичній діяльності педагогічних працівників.

Питання 2. Характеристика основних категорій педагогіки вищої школи.

Як і кожна наука, педагогіка вищої школи має свій категоріально-понятійний апарат. Вітчизняні науковці поділяють категорії на три види:

I. Методологічні категорії: педагогічна теорія, педагогічна концепція, педагогічна ідея, педагогічна закономірність, педагогічний принцип.

Педагогічна теорія – система науково-педагогічних знань, яка описує і пояснює елементи реальної педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі.

Педагогічна концепція – система критичних поглядів на реальну вузівську дійсність і відповідного пошуку та пропозиції нових конструктивних ідей.

Педагогічна ідея – це новий напрям думки, твердження або розгорнута модель, що відображає ті чи інші стосунки або зв'язки у вузівській дійсності. Набуваючи самостійного характеру, ідеї можуть поєднуватись у концепції, частково слугуючи поповненням теорії.

Педагогічна закономірність – об'єктивно повторювана послідовність явищ. Це універсальна категорія усіх галузей педагогіки.

Закономірності поділяють на біологічні, психологічні, соціальні й безпосередньо педагогічні. За іншою класифікацією вони можуть бути фундаментальними й конкретними, об'єктивними та суб'єктивними. Зокрема, виділяють такі закономірності: процес формування особистості здобувача (у процесі його навчання, виховання і розвитку) є єдиним і взаємозумовленим; виховання, навчання і освіта здобувача, його переростання у спеціаліста є так само історично зумовленим соціальним процесом; загальний і специфічний характер виховання здобувача (в широкому розумінні цього слова) є також єдиним і взаємозумовленим. Чим повніше ця єдність, тим вищим постає результат виховання; професійно-педагогічна діяльність викладача і навчальна діяльність здобувача є також взаємозумовленими і взаємозалежними; формування особистості здобувача відбувається в структурі внутрішньо-колективних стосунків.

За іншою класифікацією вони можуть бути об'єктивними та суб'єктивними. *До об'єктивних закономірностей відносяться наступні:* обумовленість освітнього процесу вищої школи суспільними потребами і умовами життя; взаємозалежність процесів навчання, освіти, виховання, розвитку і формування особистості здобувача; взаємозалежність завдань, змісту, методів і форм освітнього процесу; єдність процесів викладання та навчання у закладі вищої освіти; залежність результатів освітнього процесу від індивідуальних можливостей здобувача; єдність виховання та самовиховання.

До суб'єктивних можна віднести закономірності, які залежать від діяльності викладачів і здобувачів, від змісту освіти, а саме: освітній процес у вищій школі тим ефективніше, чим вище рівень компетентності професорсько-викладацького складу; чим педагогічно доцільніше побудований освітній процес у закладі вищої освіти, тим сильнішим є його вплив на особистість майбутнього фахівця; чим повніше враховуються мотиви, внутрішні прагнення здобувачів, тим ефективнішим є освітній процес у вищій школі; чим повніше впливає освітній процес на всі сфери (вербальної,

сенсорної та ін.) особистості здобувача, тим швидше засвоюються знання; освітній процес у вищій школі тим ефективніше, чим активніше працюють здобувачі під час занять тощо.

Ці фундаментальні закономірності, що різнобічно ілюструють взаємозалежність процесів, є ядром педагогіки вищої школи. Вони слугують виявленню і закріпленню принципів.

Принципи – це система вимог і положень педагогіки, дотримання яких забезпечує продуктивність навчально-виховного процесу.

До основних принципів належать: гуманізація виховання, науковий, світський характер навчання, єдність національного і загальнолюдського, демократизація виховання, пріоритет розумової і моральної спрямованості змісту навчання і виховання, поєднання активності, самодіяльності і творчої ініціативи здобувачів з вимогливим керівництвом викладача, урахування індивідуальних, вікових особливостей здобувачів у навчально-виховному процесі.

II. Процесуальні категорії: виховання, навчання, освіта, розвиток, формування особистості; навчально-виховний процес.

Виховання – це керівництво набуттям здобувачами знань, засвоєнням певних поглядів, виробленням правильних звичок, формуванням потреб, інтересів, мотивів (якщо цей процес упроваджують спеціально підготовлені педагоги, тоді це – виховання у вузькому значенні, якщо на особистість впливає вся сукупність життєвих умов, тоді це – широкий зміст поняття виховання).

Навчання – це процес засвоєння здобувачами інформації у вигляді знань, умінь та навичок, а також професійних компетенцій за допомогою викладача як організатора цього процесу.

Освіта як процес – система набування знань, навичок, умінь, способів мислення та діяльності. *Освіта як результат* – рівень освіченості, ступінь оволодіння глибиною, широтою і змістом знань, навичок і вмінь.

Розвиток – це цілеспрямований, систематичний і безперервний процес удосконалювання розумової, психічної, фізичної і професійної діяльності здобувача за допомогою відповідного навчального матеріалу, доцільного впливу та адекватної організації навчально-виховного процесу у ЗВО.

Навчально-виховний процес – активний процес взаємозалежної і взаємозумовленої діяльності суб'єктів та об'єктів навчання й виховання, що становить організовану й цілеспрямовану навчально-виховну діяльність його учасників, їх навчання, виховання, розвиток, а також професійну, моральну та психологічну підготовку до різних видів діяльності.

III. Суттєві категорії: мета, завдання і зміст виховання, професіограма спеціаліста, діяльність (викладача та здобувача), диференційований та індивідуальний підходи, прогнозування наслідків педагогічного впливу, планування навчальної роботи, форми і методи й засоби виховання та навчання, педагогічні технології навчання та виховання, управління освітнім процесом, самостійна робота здобувачів, науково-дослідна діяльність здобувачів, гуманізація та гуманітаризація ЗВО.

Педагогічні об'єкти, позначені цими категоріями, перебувають у постійному взаємозв'язку, створюючи цілісну структурну єдність – освітньо-виховну систему.

3. Вища школа як педагогічна система.

Система вищої освіти України відображає мету і завдання суспільства, зумовлена законами його розвитку та виражає політику держави, потреби суспільного розвитку в галузі освіти та виховання спеціалістів вищої кваліфікації. У ній знаходять свій вияв державна політика, рівень економіки, культури, національні особливості українського народу, його традиції тощо.

Система вищої освіти – сукупність ЗВО, які забезпечують фундаментальну наукову, професійну та практичну підготовку, здобуття громадянами ступеня вищої освіти відповідно до їх покликань, інтересів і здібностей, удосконалення наукової і професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Залежно від рівня освітньо-професійних (освітньо-наукових) програм, що реалізуються ЗВО, показників науково-дослідницької роботи та розвитку інфраструктури в системі вищої освіти України існують такі типи ЗВО: університети, академії, коледжі.

Університет – багатогалузевий (класичний, технічний) або галузевий (профільний, технологічний, педагогічний, фізичного виховання і спорту, гуманітарний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність за різними ступенями вищої освіти (у тому числі доктора філософії), проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність;

Академія, інститут – галузевий (профільний, технологічний, технічний, педагогічний, богословський/теологічний, медичний, економічний, юридичний, фармацевтичний, аграрний, мистецький, культурологічний тощо) заклад вищої освіти, що провадить інноваційну освітню діяльність, пов'язану з наданням вищої освіти на першому і другому рівнях за однією чи кількома галузями знань, може здійснювати підготовку на третьому і вищому науковому рівнях вищої освіти за певними спеціальностями, проводить фундаментальні та/або прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром, має розвинуту інфраструктуру навчальних, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить культурно-просвітницьку діяльність;

Коледж – заклад вищої освіти або структурний підрозділ університету, академії чи інституту, що провадить освітню діяльність, пов'язану із здобуттям ступеня бакалавра та/або молодшого бакалавра, проводить прикладні наукові дослідження та/або творчу мистецьку діяльність. Коледж також має право відповідно до ліцензії (ліцензій) забезпечувати здобуття

профільної середньої, професійної (професійно-технічної) та/або фахової передвищої освіти.

Національний заклад вищої освіти

Закладу вищої освіти (університету, академії) відповідно до законодавства України може бути надано статус національного. Надання закладу вищої освіти статусу національного здійснюється за пропозицією Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, що подається в порядку та за критеріями, встановленими Кабінетом Міністрів України. Встановлення відповідності діяльності національного закладу вищої освіти визначеним критеріям для підтвердження чи позбавлення його такого статусу здійснюється раз на сім років Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Дослідницький заклад вищої освіти

Національному закладу вищої освіти, що забезпечує проривний розвиток держави в певних галузях знань за моделлю поєднання освіти, науки та інновацій, сприяє її інтеграції у світовий освітньо-науковий простір, має визнані наукові здобутки, може надаватися статус дослідницького університету.

Статус дослідницького університету надається Кабінетом Міністрів України на конкурсних засадах закладу вищої освіти строком на сім років відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України Положення про дослідницький університет та критеріїв, що включають показники, приведені до кількості науково-педагогічних і наукових працівників закладу вищої освіти.

Надання закладу вищої освіти статусу дослідницького здійснюється за поданням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти у разі відповідності критеріям, встановленим Кабінетом Міністрів України. Встановлення відповідності діяльності дослідницького закладу вищої освіти визначеним критеріям для підтвердження чи позбавлення його такого статусу здійснюється раз на сім років Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Питання для самостійної роботи:

1. Визначте предмет педагогіки вищої школи.
2. Розкрийте функції та завдання педагогіки вищої школи.
3. Охарактеризуйте основних категорій педагогіки вищої школи.
4. Які типи ЗВО існують в Україні? Чим вони відрізняються?
5. Розкрийте призначення та сутність статусів ЗВО: «національний» і «дослідницький».

Конспект практичного заняття

Тема заняття: Зміст освіти у вищій школі.

Мета заняття: формування уявлень про сучасні тенденції розвитку вищої професійної освіти, глобалізаційні виклики для вищої освіти, показники та стратегії інтернаціоналізації вищої освіти, фундаменталізацію, гуманітаризацію, регіоналізацію, диференціацію й індивідуалізацію вищої освіти.

Обсяг навчального часу: 2 год.

План заняття

1. Поняття про зміст освіти і його компоненти
2. Нормативні документи, що визначають зміст вищої освіти
3. Базова (нормативна) і варіативна складові змісту вищої освіти
4. Провідні тенденції розвитку змісту вищої освіти у ЗВО: фундаменталізація, гуманітаризація, регіоналізація, диференціація й індивідуалізація, інтеграція

Література

1. Белова О. К., Посохова І.С. Педагогіка вищої школи : конспект лекцій для студ. денної та заоч. форм навч. інж.-пед. спец. Х.: [б. в.], 2014. 120с.
2. Кочубей А.В., Якубовська С.С. Педагогіка та методика викладання у вищій школі. Підручник. Рівне: НУВГП, 2016. 281 с.
3. Лунячек В. Е. Основи педагогіки вищої школи: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. Х.: [ХНУ], 2014. 252 с.
4. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

Основні завдання для засвоєння навчального матеріалу та поточного контролю:

1. Написати есе „Освіта – універсальна форма людського життя”.

Питання та завдання для самоконтролю та самостійної роботи:

1. Місце вищої школи в системі освіти.
2. Завдання вищої професійної освіти.
3. Типи закладів вищої освіти.
4. Структура закладу вищої освіти.
5. Основні принципи освіти і напрями вдосконалення системи вищої освіти
6. Основні парадигми (концепції, підходи) освіти.
7. Охарактеризуйте державну політику у сфері вищої освіти.
8. Роз’ясніть рівні та ступені вищої освіти.
9. Надайте характеристику стандартам освітньої діяльності та вищої освіти.
10. Охарактеризуйте систему забезпечення якості вищої освіти.
11. У чому полягають основні завдання та принципи діяльності закладу вищої освіти?

Аналіз лекційного заняття

У відповідності з розкладом ____ __.202__ р. проведено лекцію з предмету Педагогіка вищої школи

Тема Загальні основи педагогіки вищої школи

Сорока Неля Геннадіївна

Спеціальність 013 Початкова освіта Курс I

Група англ. мова / хореографія Кількість осіб 15 Присутні 15

Метою відвідування заняття було оцінити проведення лекції майбутнім магістром, зробити певні висновки щодо правильності методики її проведення, виявити знання студентом методів і прийомів викладання та скласти аналіз.

Заняття проводилося в лекційній аудиторії. Гігієнічні умови забезпечені: освітлювальний, повітряний, тепловий режим у нормі.

Наявний зміст у зошитах студентів відповідає темі лекції, записані основні положення, є пояснення.

Усі факти, які повідомлялися студентам – достовірні та науково обґрунтовані. Викладення навчального матеріалу структурно організоване. Навчальний матеріал подається цікаво доступно та посилено.

Використано такі методи навчання як розповідь, пояснення, навчальна дискусія. У тематичному матеріалі викладено проблемність, актуальність даної теми. Контроль знань і вмінь студентів здійснювався досить ефективно. Студенти відповідали на поставлені викладачем питання.

Доцільним було використання на занятті технічних та інтерактивних засобів навчання.

Заняття розпочалося своєчасно. План лекції реалізовано.

Увесь запланований майбутнім магістром матеріал подано студентам. Володіння темою лекції та майстерність майбутнього викладача на досить високому рівні. Викладач проявила тактовне ставлення до студентів, жести і міміка відповідні.

Мова: майбутній викладач використовує тематичну термінологію, чітко вимовляє звуки, слова, фрази, швидкість мовлення середня, тому студенти легко її сприймають. Мова образна, різноманітна.

Стиль педагогічного керівництва – демократичний.

Студенти активні, проявили інтерес до теми заняття. Рівень їх самостійного мислення високий. Вони чітко формують відповідь на поставлені запитання, ставлять запитання самі.

Мета лекції є досягнутою, на це вказує активність студентів під час опитування в кінці пари. Майбутній магістр раціонально використав відведений для лекції час.

П.І.Б. рецензента _____

Дата _____

Підпис _____

Аналіз практичного заняття

У відповідності за розкладом _____ 202__ р. проведено практичне заняття з предмету Педагогіка вищої школи

Тема Зміст освіти у вищій школі

Сорока Неля Геннадіївна

Спеціальність 013 Початкова освіта Курс I

Група англ. мова / хореографія Кількість осіб 15 Присутні 15

Майбутній магістр чітко слідувала наявному плану практичного заняття, відповідно до якого на початку було проведено актуалізацію знань щодо попередньо вивченого навчального матеріалу, наступним етапом проведення було відпрацювання та закріплення знань, що викладено на лекції з відповідної теми. На кінцевому етапі заняття проведено тестування за завданнями самостійної роботи.

На початку практичного заняття магістр повідомила тему та мету, а також характер завдань, що створило відповідну позитивну вмотивованість студентів на сприйняття та закріплення навчального матеріалу.

Варто зазначити, що зміст практичного заняття повністю відповідає заявленому в робочій програмі навчального курсу.

В якості форми проведення практичного заняття було обрано дискусію, що сприяло більш ефективному засвоєнню знань та закріпленню практичних навичок мовлення студентів.

В якості форми оцінки знань, умінь та навичок студентів було обрано усні запитання під час проведення практичного заняття, моделювання педагогічної ситуації, міні-вистава байки, порівняння поданих у підручнику двох уривків, що сприяло більш ефективному засвоєнню знань студентами на відповідних етапах проведення заняття.

Майбутнім магістром під час проведення практичного заняття було використано низку проблемних запитань, що сприяло активізації пізнавально-пошукової діяльності студентів.

Проведення заняття базувалося на виконаних студентами завданнях самостійної роботи, які було задано на відповідній лекції. Під час проведення заняття майбутній викладач давала завдання для самостійної роботи, після завершення виконання яких було проведено обговорення отриманих результатів.

Стиль викладення практичного заняття можна охарактеризувати як достатньо емоційно насичений, демократичний. Майбутнім магістр вдало володіла аудиторією, відчувала настрій у групи, налаштованість на сприйняття навчального матеріалу. Дисципліна організована на достатньому рівні, майбутнім магістр ефективно керувала поведінкою студентів.

Практичне заняття було проведено достатньо ефективно. Протягом заняття студенти активно долучалися до обговорення навчального матеріалу. Під час проведення заняття було використано технічні й інтерактивні засоби навчання, що дозволило студентам більш чітко зрозуміти та засвоїти навчальний матеріал, закріпити мовленнєві навички.

П.І.Б. рецензента _____

Дата _____

Підпис _____

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету _____
« ____ » _____ 20__ р.

П Л А Н
організаційно-виховної роботи куратора
академічної групи I курсу факультету початкової, технологічної та професійної освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
на II семестр 2021/2021 навчального року

Паспорт групи

1. У групі всього 15 студентів, у тому числі відмінники

навчається на 75 – 100 балів _____
навчаються лише на 60 – 74 бали _____
мають борги за попередній семестр _____

Нові студенти в групі _____

2. Пільгові категорії студентів _____

3. Актив групи: староста Болдирева Катерина Олександрівна; заст.. старости Черномор Дар'я Олексіївна

4. За попередній семестр: а) відвідування навчальних занять _____
б) успішність _____
в) якість знань _____
г) рейтинг групи (місце) _____

5. Список студентів, що мешкають у гуртожитку, на приватних квартирах

Прізвище, ім'я, по батькові студента	Гуртожиток, кімната	Приватна квартира (адреса)
Болдирева Катерина Олександрівна	Гуртожиток	
Гуржий Надія Володимирівна	Гуртожиток	
Дорош Яна Миколаївна		Приватна квартира
Іванова Аріна Михайлівна	Гуртожиток	
Максименко Євгенія Дмитрівна	Гуртожиток	
Мостицька Ірина Геннадіївна	Гуртожиток	
Черномор Дар'я Олексіївна		Приватна квартира
Автаєва Анастасія Анатоліївна		Приватна квартира
Борисова Катерина Максимівна	Гуртожиток	

Жадан Вікторія Сергіївна	Гуртожиток	
Меньшикова Любов Олександрівна	Гуртожиток	
Непокритий Павло Володимирович		Приватна квартира
Руда Тетяна Олександрівна	Гуртожиток	
Стеценко Ніна Олександрівна	Гуртожиток	
Чередниченко Галина Олександрівна	Гуртожиток	

Графік проведення кураторських годин
(четвер, 13.00 год., ауд. № 603)

Заходи

№	Захід (форма і назва)	Дата	Відповідальний виконавець
1. Навчальна робота (заходи, спрямовані на розпізнавання активності студентів, формування культури навчальної праці, допомоги невстигаючим студентам)			
1.	Круглий стіл «Аналіз успішності навчання (підсумки зимової сесії) та дотримання здобувачами Правил внутрішнього розпорядку»	04.02.21 р.	Куратор, актив групи
2.	Бесіда «Про стан відвідування занять студентами групи»	протягом року	Куратор, актив групи
3	Бесіда «Про вимоги, підготовку та процес складання екзаменаційної сесії»	протягом року	Куратор
4	Надання необхідної консультативної допомоги здобувачам, які навчаються за індивідуальним планом	протягом року	Куратор
2. Організаційна робота (робота з активом групи, збори студентів, організація до будь-якого виду суспільно корисної діяльності)			
5	Вивчення психологічного клімату та міжособистісних взаємин у групі (анкетування, тренінг)	25.02.21	Куратор
3. Національно-патріотичне виховання студентів, що передбачає: формування національної свідомості і відповідальності за долю України; виховання любові до рідної землі, її історії, відновлення і збереження історичної пам'яті; культивування кращих рис української ментальності (працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою та ін.); виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, мови, культури, традицій			
6	Перегляд і обговорення документальних фільмів «Зима, що нас змінила», «Револьюція Гідності», присвячених історичним подіям в Україні (2013 – 2014року).	11.02.21 р.	Актив групи
7	До Дня пам'яті і примирення тематична виховна година «1939-1945. Ніколи знову»	06.05.21 р.	Куратор,
4. Інтелектуально-духовне виховання, що передбачає: розвиток пізнавального інтересу, творчої активності, мислення; виховання потреби самостійно здобувати знання та готовності до застосування знань, умінь у практичній діяльності; реалізація особистісного життєвого вибору та побудова професійної кар'єри на основі здібностей, знань, умінь і навичок; виховання здатності формувати та відстоювати власну позицію; формування особистісного світогляду як проєкції узагальненого світосприймання			
8	Формування мотивації на отримання професійних знань, умінь і навичок, особистого іміджу (психотехнологія «Путівник за маршрутом успіху»)	08.04.21 р.	Куратор
9	Тренінг «Оцінка реального іміджу на основі авторських методик і адаптованих тестів» (заповнення анкет і	13.05.121 р.	Куратор

	тестів)		
<p>5. Громадянсько-правове виховання передбачає: прищеплення поваги до прав і свобод людини та громадянина; виховання поваги до Конституції, законів України, державних символів України; виховання громадянського обов'язку перед Україною, суспільством; формування політичної та правової культури особистості; залучення студентської молоді до участі у добровільних акціях і розвитку волонтерського руху</p>			
10	Дискусія «Моя громадянська позиція»	18.02.17 р.	Актив групи
<p>6. Моральне виховання передбачає: формування почуття власної гідності, честі, свободи, рівності, працелюбності, самодисципліни; формування моральної культури особистості, засвоєння моральних норм, принципів, категорій, ідеалів суспільства на рівні власних переконань; становлення етики міжнетнічних відносин та культури міжнаціональних стосунків</p>			
11	Година спілкування «Найдорожче в світі – мама!»	18.03.21 р.	Актив групи
<p>7. Екологічне виховання передбачає: формування основ глобального екологічного мислення та екологічної культури; оволодіння знаннями та практичними вміннями раціонального природокористування; виховання почуття відповідальності за природу як національне багатство; виховання готовності до активної екологічної та природоохоронної діяльності</p>			
12	Бесіда «Екочистота малої Батьківщини»	15.04.21 р.	Куратор
13	Дискусія «Чорнобиль – трагедія, що залишиться в наших серцях»	29.04.21 р.	Куратор
<p>8. Естетичне виховання передбачає: розвиток естетичних потреб і почуттів, художніх здібностей і творчої діяльності; формування у молоді естетичних поглядів, смаків, які ґрунтуються на українських народних традиціях та кращих надбаннях світової культури; вироблення умінь примножувати культурно-мистецькі надбання народу, відчувати і відтворювати прекрасне у повсякденному житті</p>			
14	Дискусія «Учись любити і розуміти мистецтво»	25.03.21 р.	Куратор
<p>9. Фізичне виховання та утвердження здорового способу життя передбачає: виховання відповідального ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя; формування знань і навичок фізичної культури в житті людини; забезпечення повноцінного фізичного розвитку студентів; фізичне, духовне та психічне загартування; формування потреби у безпечній поведінці, протидія та запобігання негативним звичкам, профілактика захворювань; створення умов для активного відпочинку студентів</p>			
15	До Всесвітнього дня боротьби з тютюнопалінням бесіда «Здоровий спосіб життя – запорука успішного майбутнього»	27.05.21 р.	Актив групи
<p>10. Трудове виховання: формування особистості, яка свідомо та творчо ставиться до праці в умовах ринкової економіки; формування почуття господаря та господарської відповідальності; розвиток умінь самостійно та ефективно працювати</p>			
16	Бесіда «Високий професіоналізм – вимога часу» (досвід провідних викладачів факультету ПВПК)	20.05.21 р.	Куратор, актив групи
<p>11. Економічне виховання: ознайомлення молоді із законами ринкової економіки, шляхами підвищення її ефективності, вдосконалення виробничих відносин, системою і методами управління виробництвом; формування здатності до економічного мислення, вміння оволодівати новими методами і прийомами праці; виховання почуття і рис ефективного господаря; розвиток здорових матеріальних потреб, умінь розпоряджатися грошима.</p> <p>У сфері особистого життя економічна діяльність передбачає: планування та організацію особистого бюджету, доходів та витрат сім'ї; економічно обґрунтоване оцінювання товарів, які купуються для особистих потреб, їх раціональне використання;</p>			

раціональне ставлення до свого здоров'я, режиму і способу життя			
17	Круглий стіл «Економічна культура – показник цивілізованості держави»	22.04.21 р.	Актив групи
12. Робота з органами студентського самоврядування			
18	Обговорення плану навчально-виховної роботи академічної групи на 2-є півріччя	04.03.21 р.	куратор
19	Організація самоврядування в групі та надання допомоги структурам в здійсненні організаційно-масової роботи	11.03.21 р.	куратор
20	Надання необхідної допомоги в організації пізнавального дозвілля студентів, залученні їх до різноманітних видів діяльності з урахуванням інтересів і соціальних запитів	протягом року	куратор
21	Допомога активу групи в проведенні різноманітних форм виховної роботи.	протягом року	куратор
22	Методична допомога студентам в усвідомленні та здійсненні основних функцій самоврядування навчально-виховної, громадської, організаційної тощо.	протягом року	куратор

Графік відвідування студентів, що мешкають у гуртожитку, на приватних квартирах

№	Кого відвідати	Дата	Позначка про виконання
1			
2			

Куратор академічної групи _____

План-конспект виховної години
проведеного в АН / Х групі, факультету початкової, технологічної та
професійної освіти
здобувачем Сорокою Нелею Геннадіївною

Тема: УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА СИМВОЛІКА

Мета: розширити знання студентів про національні символи України – прапор, герб, гімн; сприяти формуванню національної свідомості, гордості за минуле та майбутнє Батьківщини та українського народу; виховувати почуття патріотизму.

Обладнання: плакат із зображенням титулу журналу „Україно моя, Україно...”, державний та національний прапори України малюнки різних гербів, прапорів різних часів України; записи гімнів України; українські вишиванки – рушники, сорочки тощо.

Підготовчий етап:

- академічну групу поділено на три підгрупи, кожна з яких представляє свою сторінку журналу: 1 – герб України, 2 – прапор України, 3 – гімн України;

- студенти заздалегідь готують підбірку віршів, прислів'їв, приказок, оповідань про герб, прапор, гімн України (запропоновано скласти свої особисті).

Хід виховного заходу

Ведучий: Сьогодні наша зустріч відбудеться у формі усного журналу „Україно моя, Україно...”, а тема його „Українська національна символіка”. Девізом ми обрали слова великого сина українського народу, патріота своєї Батьківщини Тараса Шевченка

Прочитайте знову
Тую славу
Та читайте
Од слова до слова,
Не минайте ані титли,
Ніже тії коми...
Все розберіть... та й спитайте
Тоді себе: що ми?..
Чий сини? Яких батьків?
Ким? За що закуті?.. [1]

З того часу, як українська держава отримала незалежність, ми все частіше замислюємося „чиїх батьків ми діти?”, все частіше звертаємося до своєї історії, культури, народних звичаїв та обрядів, обличчям повертаємося до замулених криниць своєї духовності. Такою невичерпаною цариною нашої історії є символіка – державна, національна, народна.

Наш усний журнал саме присвячений українській символіки. Він складається з трьох сторінок - 1 – герб України, 2 – гімн України, 3 – прапор України.

Перша сторінка

1 студент: Відтоді, як людина усвідомила себе, вона прагнула самовираження. Один з його проявів – символи. Скажімо, східні слов'яни в період родоплемінного ладу, щоб вирізнити роди, а потім окремі знатні родини, використовували хрестики, ромби, кола, квадрати. Дещо пізніше – зображення півмісяця, зірки, квітки, зброї, звірів та птахів.

2 студент: А коли почали відособлюватися общини і сім'ї, родові емблеми спочатку перетворюються на сімейні, а згодом і на особисті, що супроводило перехід до общинної, а потім і до приватної власності. Тож з початком феодальної формації в суспільстві й закріпленням права приватної власності система знаків набуває значного поширення. Особливо це стосується тих, що ставляться для означення, скажімо, засобів праці, побутових речей. Передусім, такі знаки обрали для себе ремісники, купці. Останні, наприклад, щоб відрізнити свій товар від товару інших торгових людей, ставили знаки на круги воску. То було свого роду тавро.

Торкнувся цей процес і сільського населення. Тут знаком власності таврують худобу, знаряддя праці, бортні дерева тощо. А мисливці ставлять свої тавра на шкурках звірів, які здають замість податку.

Ці знаки у вигляді „рубевів”, „курячих ніг”, „коліс”, „вил” збереглися на багатьох пам'ятках вітчизняної культури. Серед датованих першими століттями нашої ери бачимо іменні знаки боспорських царів (їхня держава знаходилася на території Керченського півострова), в основі яких лежить триденс – тризуб, як назвав його пізніше російський історик М.Карамзін.

3 студент: У Київській Русі тризуб стає великокнязівським знаком. Його зображення цього періоду вперше відоме нам на печатці Святослава Ігоревича, де чітко вирізняється князівський знак у вигляді сучасної букви „Ш”. Згодом його карбують на срібних монетах великого князя київського Володимира Святославовича, на одному боці портрет володаря, на другому – тризуб і напис „Володимир на столі, а це його срібло”. Однак не тільки на монетах бачимо знак. Тризубом мічена цегла Десятинної церкви у Києві, плити Успенської церкви у Володимирі-Волинському.

4 студент: Існує близько сорока версій про походження тризуба. Зокрема, варте уваги твердження, що тризуб, як первісне обожнення рибальського знаряддя, а згодом віднесення його до символу влади, виник, вірогідно, у різних народів і в різні часи незалежно. В Україні, тризуб виявили під час розкопок древнього городища побіля Новгороду. До наведеної вище версії про походження тризубу додамо й такі: уособлення трьох природних стихій – повітря, води та землі, зображення атакуючо-сокола. Останнє, наприклад, пов'язане з Київською Руссю. Академік Б.Рибаків, скажімо, вважає, що підвіски з тризубом могли бути знаками князівської адміністрації за типом татарських.

5 студент: Тризубом, як знаком князівської власності Рюриковичів, широко користувалися у державному житті Київської Русі – зображали на печатках, якими скріплювалися міжнародні договори, на князівських товарах, що відправлялися на продаж за кордон. Крім того, виконані в бронзі або сріблі,

тризуби прикрашали паски дружинників князівського війська, його зброю, знамена.

Відомий історик Михайло Грушевський пояснює походження тризуба так: „З різних об'яснень я вважаю найбільш вірним те, що се вершок булави, чи як то називають французи, «начальницької палиці», знаки власті старшини. Такі палиці річ дуже стара, вершки чи головки таких палиць зустрічаються у знахідках кам'яної доби, коли люди ще не вживали металів. З таких палиць розвинулися потім паші булави, пірначі, чині-знаки власті ріжної старшини. Головку такого пірнача представляє Володимирів знак... Головне те, що се оздоба питоменна, не запозичена, не видумана, а зв'язана з нашою тисячолітньою державою, політичною і культурною історією».

6 студент: По смерті Володимира Святославовича знаки тризуба ще довго зберігалися на монетах великого князя Святополка, Ярослава Мудрого, а в синів останнього вже бачимо в ужитку двозуб. Великий князь Володимир Мономах повертає із забуття тризуб Володимира Святославовича. Але з початком феодальної роздрібненості Русі цей знак поступово витісняється з життя Київської держави.

Водночас наголосимо, що тризуб зникає на наших землях аж до 1918 року, але не повсюдно. Наприклад, його мав на своїй печатці першої половини XIV століття удільний князь Данило Дмитрович (спадкоємець Данила Галицького.

7 студент: Але справжнє його повернення на українських символах відбувається після проголошення Центральною Радою Української Народної Республіки в листопаді 1917 року. Тоді ж постало питання і про державну символіку України. Були різні пропозиції: архангел Михаїл, козак з самопалом (герб козацької державності), 30 золотих зірок на синьому тлі кількістю історичних земель України), золота «У» чи «УНР» на синьому тлі, золотий плуг на такому ж тлі, як символ «творчої праці в новій Україні» тощо. Однак після того, як 22 січня 1918 року Четвертим універсалом Центральної Ради проголошується самостійна Українська держава, Михайло Грушевський запропонував узяти за герб УНР знак князівської влади за часів Київської Русі – тризуб, оскільки, вважав він, Українська Народна Республіка – єдина спадкоємиця Русі на право „державного герба”.

Тризуб зобразили на малій і великій печатках Центральної Ради, він залишався відзнакою української державності за Гетьманщини П.Скоропадського та Директорії, карбувався на грошових знаках, що їх випускала Центральна Рада. 20-40-х років символікою із зображенням тризуба послуговувалися різні політичні організації Західної України та Північної Буковини.

Нині тризуб – малий герб незалежної України. Він відображає триєдність життя. Це – батько – мати – дитя, які символізують собою силу, мудрість, любов.

Ведучий: Прослухавши історію виникнення герба України спробуйте дати своє тлумачення „Що означає тризуб?”.

(читання віршів про герб, складених студентами)

Друга сторінка

Студент 1: Поєднання жовтого і синього (блакитного) кольорів сягає глибин української історії. Наочне свідчення цього – кольорові композиції давньоруських літописів: „Слово о полку Ігоревім”, „Изборник Святослава”, „Кенігсберзький літопис” тощо. Скажімо, дерево тут, як правило, жовтого кольору, а залізо – синього. Відтак – лезо бойової сокири бачимо синім, а сокирище – жовтим.

Мусимо звернути увагу й на таке: жовте з синім, або синє з жовтогарячим (червонястим), як зазначав відомий дореволюційний мистецтвознавець Кость Широцький, переважає також у старовинних церковних речах – ризах, мальованих ставниках, фарбованому різьбленні, бароккових іконостасах... До речі, на фресках Софії Київської, Михайлівського Золотоверхого монастиря, висадженого у 30-ті роки, на брамі Володимирського собору в Києві пріоритет належить саме цим двом кольорам.

Студент 2: Жовте й синє досить часто обирали для своїх знамен і запорозькі козаки. Згідно з описом тих прапорів, які ще напередодні війни зберігалися в Ермітажі, ця гама зустрічається на стягах, виготовлених курінними старшинами, так і кошовими. До того ж особистий штандарт останнього кошового Петра Калнишевецького, датований 1774 роком, так і інший на виготовлення якого він виділяв свої кошти 1771 року, саме жовто-блакитні.

З кінця XIX століття синє й жовте повсюдно входить у побут населення Галичини й Буковини, що належали тоді до Австро-Угорщини. Саме під цими кольорами проходять щороку роковини Великого Кобзаря. Саме під ними починають організовуватися молодіжні спортивно-освітницькі товариства „Соколи” й „Січі”. Особливо великого поширення набувають ці барви на західноукраїнських землях 1911 року, коли відзначалося 50-річчя від дня смерті Шевченка й відбувалося посвячення спільного прапора „Соколів” і „Січей”.

Студент 3: Після повалення монархії Романових пам'ять Шевченка навесні 1917 р. вшановувалась на території Російської імперії під жовто-блакитними прапорами. І не тільки в Україні, а й скрізь, де гуртувалося українське громадянство. Зокрема, на панахиді по Шевченку, яка відбулася 25 березня 1917 року біля Казанського собору, над 20-тисячним натовпом петроградських українців майоріли, „величезні прапори жовто-блакитного забарвлення колишньої Запорозької Січі й Гетьманщини”.

Саме під жовто-блакитним прапором українські солдати вирушили в травні того ж року на російсько-німецький фронт. Під цим прапором вони вишикувалися в Кам'янці-Подільському перед штабом Верховного Головнокомандуючого. Генерал Брусилов, узявши до рук жовто-блакитний стяг, мовив до солдат. „Під цим прапором я бачу гідне козацьке військо українців, яке, сподіваюсь, допоможе мені важкої години боротьби за благо усього народу. Слава українському війську!”

Студент 4: Зважаючи на традиції використання жовто-блакитного прапора напередодні жовтня 1917-го, Центральна Рада Української Народної Республіки затвердила державний прапор саме з таким поєднанням кольорів.

Тож не може бути ніяких сумнівів у тому, що жовто-блакитний прапор є традиційним для українського народу, його історичною святинєю.

Після проголошення незалежності синьо-жовтий прапор став символом незалежної України.

Третя сторінка

Студент 1: Слово гімн грецького походження (переклад – похвальна пісня) – урочиста пісня, прийнята як символ державної, національної єдності.

Слова національного гімну «Ще не вмерла Україна» написав у 60-х роках минулого століття відомий український поет, етнограф, фольклорист Павло Чубинський (1839-1884). Поезія, уперше надрукована 1863 року, швидко розійшлася в народі, серед інтелігенції, студентів, гімназистів. Певний час її навіть приписували Тарасу Шевченку. Музику написав західноукраїнський композитор Михайло Вербицький (1815-1870). Музику до нього писали й інші українські композитори, зокрема, Кирило Стеценко

(Слухання фрагменту гімну „Ще не вмерла Україна”).

За національні гімни вважали також „Заповіт” Т.Шевченка, „Вічний революціонер” І.Франка (муз. М.Лисенка), „Не пора” І.Франка (муз. Д.Січинського). (Слухання фрагментів із «Заповіту» та «Вічного революціонера»).

Студент 2: Українські емігранти в Америці та Канаді також мали свої гімни („За тебе, Україно” - сл. В.Щурата, муз. С.Людкевича та „Для тебе, Україно, живем” - сл. О.Грітая, муз. С.Людкевича). У Галичині, крім названих, на урочистостях співали також „Мир вам, браття” та церковний гімн „Боже великий, єдиний, нам Україну храни” (Сл. О.Кониського, муз. М.Лисенка) та ін.

Студент 3: Особливо широко вживали гімн «Ще не вмерла Україна» в роки встановлення влади ЗУНР та УНР. Партійний гімн ОУН – „Зродились ми великої години”. До речі, провідники ОУН досить скептично ставились до гімну „Ще не вмерла Україна”.

Ведуча: Як бачимо, і гербова відзнака у формі тризуба, і синьо-жовті прапори мають давнє походження, несуть у своїй суті певну історичну пам'ять, а гімн «Ще не вмерла Україна» перейнятий мотивами українського романтизму минулого століття. Ми ж повинні чітко усвідомити, що історична символіка є передусім пам'яткою українського народу і під таким кутом зору до неї ставитись.

Література:

1. Шевченко Т. І мертвим, і живим.
2. Українознавство: Посібник/ Уклад.: В.Я.Мацюк, В.Г.Пугач. – К.: Зодіак – ЕКО, 1994. – 399 с.
3. Уроки з народознавства: Посібник /Упоряд. М.К.Дмитренка, Г.К.Дмитренко. – К.: Ред. Часопису „Народознавство”, 1995. – 224 с.

Самоаналіз виховного заходу

Тема: Українська національна символіка

1. Загальні відомості про виховний захід.

Майбутнім магістром Сорокою Нелею Геннадіївною було проведено виховний захід за темою „Українська національна символіка”, в якій вона виступив у якості сценариста та постановника. Захід був спрямований на формування національної свідомості та відповідальності за долю України; виховання любові до рідної землі, її історії, відновлення та збереження історичної пам'яті; культивування кращих рис української ментальності (працелюбності, індивідуальної свободи, глибокого зв'язку з природою та ін.); виховання бережливого ставлення до національного багатства країни, мови, культури, традицій; розвиток комунікативних навичок студентів, згуртованість колективу студентської групи.

2. Особливості підготовки до проведення виховного заходу, організаційні труднощі.

За результатами проведення виховного заходу можна зробити висновок, що було проведено велику роботу з підготовки та організації заходу такого рівня. Майбутнім магістром було проаналізовано велику кількість виховних годин, складено власний сценарій. Варто відмітити проведення репетицій, на яких вдосконалювали майстерність мовлення та гри всі учасники заходу.

3. Особливості проведення виховного заходу.

Під час проведення виховного заходу вдалося встановити контакт учасників заходу з аудиторією та створити відповідний позитивний настрій від перегляду.

4. Загальні висновки.

Варто зазначити, що під час проведення виховного заходу було досягнуто поставленої мети. У майбутньому необхідно звернути увагу на налагодження процесу взаємодопомоги та самостійної роботи учасників над відпрацюванням поставлених завдань під час підготовки та організації виховного заходу. Виховну годину було проведено на високому організаційному рівні. Варто зазначити патріотичний настрій всіх учасників заходу. Учасники та глядачі отримали моральне та емоційне задоволення від участі в заході.

Звіт виробничої асистентської та науково-дослідної практики
здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти 1 курсу
факультету гуманітарної та економічної освіти
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
денної форми навчання
Сороки Нелі Геннадіївни

Асистентська практика стала для мене ще одним підтвердженням правильності обраної мною професії та чудовою нагодою спробувати свої сили викладати для більш свідомих та старших за віком здобувачів ЗВО.

Практика приємно вразила, адже тепер я усвідомлюю на скільки важлива роль викладача в процесі освіти. Стати не на довго викладачем ЗВО – корисний досвід, який допомагає студентам зрозуміти як важко викладати у закладі вищої освіти, наскільки ґрунтовні та різнопланові знання потрібно мати, щоб посправжньому навчити інших. Пройшовши практику, кожен має змогу ще раз оцінити свої сили, відчути ще більшу вдячність викладачам за те, скільки часу та зусиль вони витрачають, аби зробити з нас фахівців своєї справи.

Мною було проведено два лекційних та практичних заняття, дві кураторські години. Взято участь у науковій конференції, у підготовці та проведенні засідання гуртка, підготовлено та подано до друку тези доповіді для науково-практичної конференції тощо.

Під час проведення занять виникали деякі труднощі. Спочатку було важко знайти зоровий контакт із зовсім незнайомою аудиторією, підібрати правильний темп розповіді. Також було страшно, чи приймуть мене студенти, чи зможу їх зацікавити та достойно провести лекції.

Під час проходження практики я узагальнила та вдосконалила здобуті знань, практичні уміння і навички, оволоділа професійним досвідом. Ґрунтового педагогічного досвіду під час практики я набула розробляючи плани та конспекти лекцій та практичних занять, що є досить важливим для майбутнього магістра освіти. хотілося б сказати, що керівником практики надавалась допомога щодо формулювання плану заняття, підбору питань до висвітлення конкретної теми, розподілу часу на ті чи інші види робіт під час заняття тощо.

Я зрозуміла, що справжній викладач – це і «модератор» навчання, і порадник, і друг для здобувачів. Він на заняттях має спілкуватися зі здобувачами на одному рівні, щоб бути їм цікавим, і водночас має бути на рівень вище, щоб наштовхувати на певні наукові роздуми, допомагати осмислювати тему в контексті всього педагогічного процесу. Це надзвичайно складно, але й дуже цікаво.

На мою думку, асистентська практика є дуже цінним досвідом для нас як для магістрів та майбутніх викладачів. Адже ця практика дає нам можливість не лише зі сторони поспостерігати, подивитися на хід лекції, а й самому відчути себе у ролі викладача.

«___» _____ 20__ р.

(підпис

практиканта)

ВІДОМІСТЬ-ХАРАКТЕРИСТИКА (з практичної підготовки)
спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (Педагогіка вищої школи)
денної (заочної) форми навчання
(підписати)

Сорока Неля Геннадіївна

примакс, інвалід з огляду

факультету гуманітарної та економічної освіти, який(а) проходив(ла) асистентську та науково-дослідну практику на базі ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» з «26» квітня 2021 р. по «04» червня 2021 р.

Під час проходження практики була виконана наступна робота:

1. **Підготовлено лекцій:** ПівВШ: «Особливості формування іміджу фахівця в сучасних умовах»; ПВШ: «Загальні основи педагогіки вищої школи».

2. **Підготовлено практичні заняття:** ПівВШ: «Педагогічний імідж та етика у суб'єкт-суб'єктній взаємодії»; ПВШ: «Зміст освіти у вищій школі».

3. **Підготовлено кураторські години:** «Високий професіоналізм – вимога часу»; «Здоровий спосіб життя – запорука успішного майбутнього».

4. **Результати науково-дослідної роботи:** підготовлено доповідь для науково-практичної конференції «Особливості формування професійного іміджу майбутнього викладача-андрагога».

5. **Загальна характеристика діяльності магістра-практиканта:** активний, уважний, працелюбний та відповідальний працівник; продемонструвала гарні теоретичні знання та вміння самостійної організації та керування пізнавальною діяльністю студентів, формування у здобувачів критичного мислення, вибору методів та засобів навчання та контролю; володіє непоганими організаторськими, аналітико-конструктивними та комунікативними здібностями.

1. Методист з психології 201
оцінка

2. Методист зі спеціальності 658
оцінка

Загальна оцінка за практику 858
оцінка

[Signature] /Майрості/ примакс, інвалід

[Signature] /Савченко О.М./ примакс, інвалід

[Signature] /Савченко О.М./ примакс, інвалід

[Signature] /Саязіна С.А./ примакс, інвалід